

1. MIGRÁCIA

Anotácia:

Aktivita pomôže žiakom lepšie pochopiť, čo motivuje ľudí k tomu, aby zmenili svoje bydlisko. Zistia, aký je rozdiel medzi dobrovoľnou a nedobrovoľnou migráciou. Sami tiež spoznajú riziká, ktoré ich môžu stretnúť pri cestovaní do cudzích krajín a spôsoby, ako sa im môžu vyvarovať.

Odporúčaný ročník:

1. ročník SŠ.

Tematický celok:

Spoločenský pohyb v jednotlivých oblastiach spoločenského života.

Téma:

Spoločenský pohyb v jednotlivých oblastiach spoločenského života.

Obsahový štandard:

Migrácia.

Výkonový štandard:

Chápať príčiny, prejavy a dôsledky migrácie.

Čas:

45 minút.

Pomôcky:

Tabuľka s abecedou (Príloha č. 1), upravené skutočné príbehy text s otázkami (Príloha č. 2), (Príloha č. 3, texty A – F), pre každú skupinu žiakov.

Ciele:

- ▶ uviesť príčiny a dôsledky migrácie ľudí;
- ▶ rozoznať možné nástrahy pri vycestovaní do zahraničia a navrhnúť preventívne opatrenia;
- ▶ argumentovať v prospech svojho odporúčania.

 10 MIN.

Postup:

EVOKÁCIA:

1. Žiakov oboznámte s témou vyučovacej hodiny, ktorou je migrácia. Začnite brainstormingom, kedy do stredu tabule, resp. na flipchartový papier, napíšte slovo „migrácia“. Úlohou žiakov je spontánne diktovať vlastné asociácie na daný pojem.

Následne napíšte na tabuľu zjednodušenú definíciu daného pojmu: „Migrácia je proces, kedy jednotlivci alebo celé skupiny z rôznych dôvodov opúšťajú svoje domovy.“

2. Rozdeľte žiakov do 4 skupín. Každéj skupine dajte tabuľku so všetkými písmenami abecedy (Príloha č. 1).
3. Úlohou skupín bude (za 1 – 2 minúty) spoločne sa zamyslieť nad možnými hlavnými dôvodmi migrácie ľudí vo svete. Dôvody zapisujú do tabuľky, napr. V – vojnové konflikty, S – sobáš, P – práca a pod.
4. Prvá skupina bude písať dôvody migrácie začínajúce sa na písmená A – F, druhá na G – K, tretia na L – R a štvrtá skupina na S – Z.
5. Po cca 2 – 3 minútach vyzvite skupiny alebo ich zástupcov, aby prezentovali výsledky svojej skupinovej práce.

 25 MIN.

UVEDOMENIE:

6. Práca pokračuje v už vytvorených skupinách. Každéj skupine dajte jeden príbeh (Príloha č. 3). Vysvetlite im, že úlohou skupín je prečítať si príbeh a pripraviť si odpovede na otázky, ktoré dostanú na lístkoch (Príloha č. 2).
7. Po 10 minútach skupinovej práce nasleduje prezentácia práce skupín. Každá skupina má predstaviť hlavného hrdinu, resp. skupinu ľudí a jeho/ich príbeh. Upozorníte žiakov, aby informácie nečítali, ale použili vlastné slová. Hovorcovia skupín odpovedia na zadané otázky.
8. Následne môžete oboznámiť žiakov s pojmi a príkladmi dobrovoľnej a nedobrovoľnej migrácie.

 10 MIN.

REFLEXIA:

9. So žiakmi vedte riadenú diskusiu za pomoci nasledovných otázok:
  - ▶ Čo by vás motivovalo odísť zo Slovenska do inej krajiny?
  - ▶ S čím by bolo ťažké sa rozlúčiť?
  - ▶ Čo by ste si bezpodmienečne zobrali so sebou, keby ste sa už nemali vrátiť?
  - ▶ Ako by ste vedeli pomôcť novému spolužiakovi (spolužiačke) z cudziny adaptovať sa na nové prostredie?
  - ▶ Aký vzťah si viete predstaviť medzi vami a migrantom?
  - ▶ Čo môžeme urobiť, aby sme pomohli migrantom začleniť sa do našej spoločnosti?
  - ▶ Čím môžu migranti obohatiť našu spoločnosť?
  - ▶ Prečo ľudia prichádzajú do Európy a na Slovensko?
  - ▶ Čo ste si na dnešnej vyučovacej hodine uvedomili? Čo ste sa naučili?

INFORMÁCIA PRE VÁS

O rozdiel medzi dobrovoľnou a nedobrovoľnou migráciou si môžete prečítať v slovníku pojmov na str. 70.

PRÍLOHA Č. 1

DÔVODY MIGRÁCIE

A	B	G	H
C	D	CH	I
E	F	J	K
L	M	S	T
N	O	U	V/W
P	R	X/Y	Z

PRÍLOHA Č. 2

- ▶ Prečo sa hlavný/á hrdina/ka rozhodol opustiť svoju krajinu?
- ▶ Čo ho/ju motivovalo prísť do novej krajiny?
- ▶ S akými problémami sa v novej krajine stretával/a?
- ▶ Čo mu/jej v novej krajine chýbalo?
- ▶ Čo možno, naopak, v novej krajine získal/a?
- ▶ Keby hlavný hrdina príbehu bol váš veľmi dobrý kamarát a prosil vás o radu pred cestou, čo by ste mu odporučili?

PRÍLOHA Č. 3

PRÍBEH A

Marek z východného Slovenska sa ocitol vo finančných problémoch. Aby ich vyriešil, hľadal si prácu, no bez úspechu. V lete 2013 ho oslovil Laco – jeho známy, ktorý už dlho žil v Anglicku a na Slovensko prišiel na dovolenku. Ponúkol Marekovi možnosť zarobiť si v meste Bradford ako robotník na stavbe. Bývať vraj môže u neho, potrebuje len dopraviť sa na miesto, nič iné vybavovať nemusí. Marekovi sa ponuka zapáčila, a tak vycestoval.

Po príchode vyzeralo všetko nádejne. Ubytovanie síce nebolo ideálne, v prístavbe domu netiekla teplá voda, ale Laco slúbil, že je to len dočasné. Marek nepodpísal žiadnu pracovnú zmluvu, iba odovzdal doklady a okamžite začal pracovať ako murár na súkromnej stavbe. Lenže stavbyvedúci začal byť po pár dňoch agresívny, niekoľkokrát Mareka aj udral. Nútil ho pracovať od včasného rána do noci. Marek málo spával a do práce musel chodiť, aj keď ochorel. Raz za týždeň dostal výplatu 20 libier, no tie vždy musel odovzdať Lacovi ako splátku za nájom a skromnú stravu. Marek sa bránil a niekoľkokrát chcel odísť. Laco naoko nenamietal, nezabudol mu však vždy pripomenúť, že bez neho a bez peňazí zostane na ulici a môže sa mu vraj prihodiť niečo zlé. Strašil ho tiež tým, že keď ho chytiť anglickí policajti, pôjde od väzenia.

Marek ušiel až koncom jesene a žil v Bradforde na ulici. Tu ho tak zbila skupina neznámych mužov, že skončil v nemocnici so zlomenými členkami. Koncom decembra sa o ňom dozvedeli sociálni pracovníci z CRI Reconnections a ponúkli mu pomoc. Marek sa stále bál spolupracovať s políciou a po prepustení z nemocnice by nemal kde bývať. CRI Reconnections mu preto pomohla s vybavením dokladov, zakúpila letenku a požiadala Medzinárodnú organizáciu pre migráciu v Bratislave o urgentnú pomoc klientovi v zraniteľnej situácii. Marek priletel na Slovensko v posledný deň roka 2013, silvestrovskú noc strávil v bezpečnom ubytovaní a po Novom roku odcestoval za svojou rodinou.

(Mená osôb boli pre ich ochranu pozmenené.)

Zdroj: Medzinárodná organizácia pre migráciu Slovensko – <http://bit.ly/iom-sk>.

PRÍBEH B

Mahmoud je jedným z 50 utečencov z Jemenu, ktorým Slovenská republika poskytla na svojom území dočasné útočisko v Núdzovom tranzitnom centre v Humennom. Mahmoudovi sa tým splnil jeho tajný sen: „Slovo ‚šťastný‘ len slabo opisuje, ako sa teraz cítim. Každý deň dostávame jedlo, ktoré sme v Jemene síce videli, ale nie vždy sme si ho mohli dovoliť,“ hovorí už s úsmevom na tvári. V Humennom prvýkrát po 20 rokoch uvidel skutočnú posteľ, jedna dokonca patrí iba jemu.

Mahmoud sa narodil v Somálsku. V roku 1992 mal deväť rokov, keď musel utiecť zo Somálska pred zúriacou občianskou vojnou. Na čln sa mu podarilo preplaviť do Jemenu. Dostal sa do utečeneckého tábora Kharaz, kde strávil 20 rokov. Život v tábore nebol ľahký, ešte aj dnes sa mu o tom hovorí len veľmi ťažko. Kharaz sa nachádza uprostred púšte na juhu Jemenu. Záchranu tam hľadajú stovky tisíc Somáľčanov, ak prežijú nebezpečnú plavbu Adenským zálivom zo Somálska do Jemenu. Mahmoud v tábore spoznal svoju manželku, tam sa im narodil aj syn. Mahmoud si privyrábal ako tesár, často na celé týždne opúšťal tábor a svoju rodinu, aby priniesol nejaké peniaze na prežitie. Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) zaradil jeho rodinu spolu s ďalšími, ktorí sa nachádzali v ťažkej situácii, do programu humanitárnych transferov utečencov a evakovali ich z Jemenu na Slovensko. Po úspešnom zvládnutí príprav v Humennom budú postupne presídlení do Spojených štátov amerických (USA) alebo iných krajín, kde začnú nový život.

Zdroj: Medzinárodná organizácia pre migráciu Slovensko – <http://bit.ly/iom-sk2>.

PRÍBEH C

„Volám sa Hawdín. Som utečenec. Som z Kirkuku, provincie v Iraku. Teraz žijem v Európe. Počas iracko-iránskej vojny v roku 1988 zabili môjho otca. Moja matka zomrela po chorobe v roku 2001. Mám len jednu sestru, je vydatá v Iraku. V Iraku som žil so strýkom z otcovej strany ďaleko od politických konfliktov a problémov. Mal som priateľku. Bol som do nej veľmi zaľúbený. Znamenala pre mňa všetko. Ak som ju nevidel jeden deň, cítil som sa smutný a nešťastný. Mali sme veľa spoločného a plánovali sme, že budeme žiť spolu a vybudujeme si svoj raj na zemi. Diktátorský režim Saddáma Husajna mi neumožnil žiť svoj život a zmaril všetky moje nádeje a želania. Pod zámienkou, že som pomáhal kurdskej strane a pracoval pre nich, ma iracký režim zatkol a osem dní mučil. Môjmu strýkovi sa podarilo dostať ma odtiaľ na kauciu.“

Dva týždne po mojom zatknutí zatklí aj môjho strýka, preto som ušiel smerom do Európy. Z Iraku som šiel najskôr do Sýrie, kde som bol 25 dní, potom ma v nákladnom aute previezli do Istanbulu, kde som bol ďalších sedem dní a potom som šiel ďalším nákladiakom. Bolo to zlé – jedol som iba štyrikrát, nespál som, necítil som sa dobre. Nastúpil som na ďalšie auto a tri dni som nevidel svetlo. Bol tam chaos a zlá atmosféra. Želal som si, aby som bol mŕtv. Po troch dňoch mi povedali, že som v jednom z najväčších miest Európy. Bol som unavený a nevedel som, čo mám robiť. Prevádzkač ma nasmeroval na imigračný úrad a nechal ma samého. Požiadal som o azyl, správali sa ku mne úctivo.“

Zdroj: Príručka pre učiteľov „nielen čísla“ učebná pomôcka o migrácii a azyle v Európe – <http://bit.ly/UNHCR-prirucka>.

PRÍLOHA Č. 3

PRÍBEH D

„Keď sme sa spoznali, vedela som len veľmi málo po slovensky, no snažila som sa jazyk naučiť, keďže som na Slovensku chcela študovať. Dnes, keď zdvihnem telefón, tak si ma mylia so svokrou, úplne som od nej pochytila prízvuk. Som na to veľmi hrdá, lebo slovenčina je naozaj ťažký jazyk. Nemali sme s manželom vôbec problém zvyknúť si na seba, mne sa páči kultúra na Slovensku a jemu tá naša. Rodina a priatelia nás prijali bez problémov, všetci sa tešili. Horšie to ale bolo s okolím, veľakrát na nás ľudia nepekne pozerali. Na Slovensku sme žili štyri roky, teraz žijeme v Anglicku. Keď sme žili na Slovensku, boli sme spokojní, ale teraz sa na veci pozeráme z iného pohľadu a vidíme, čo všetko by sa mohlo zmeniť k lepšiemu. Raz som na Slovensku nakupovala v potravinách a zrazu počujem: „Nechytajte to pečivo tými čiernymi rukami!“ Je to diagnóza? Viem sa nad to celé povzniesť a pochopiť to. Slováci dlhé desaťročia nemali možnosť spoznávať iné kultúry. V Británii sa na školách učí o kultúrach rôznych národov, organizujú sa pravidelné stretnutia a programy predstavujúce rôzne kultúry. Anglicko je krajina maximálne tolerantná, akceptujú kultúry také, aké sú.“

Zdroj: Gallová Kriglerová E., Vylitová R.: *Metodická príručka pre multikultúrnu výchovu, Migranti, Nadácia Milana Šimečku, 2007, s. 179 – <http://bit.ly/nms-5>.*

PRÍBEH E

Po dni plnom práce a po dvanástich hodinách neustálej spoločnosti si Zuzana konečne môže oddýchnuť vo svojej posteli v izbe, ktorá predtým patrila dcére jej zamestnávateľa. Keď tu sedí taktá sama, cíti sa osamelá. Myšlienkami sa ocitá na Slovensku, pri svojom dospelujúcom synovi Vladkovi, svojom manželovi a dospeljej dcére. Vladko jej každý deň posieľa správy na mobil a keď sa ozve jedno zazvonenie telefónu, znamená to, že na Zuzanu spomína jej dcéra, ktorá pracuje ako servírka v Rimini. Zuzana pracuje v Rakúsku ako ošetrovatelka. Štrnásť dní bez prestávky býva u svojho pacienta, staršieho muža trpiaceho Parkinsonovou chorobou, o ktorého sa stará nepretržite 24 hodín, sedem dní v týždni. Po 14-dennej zmene má dva týždne voľno, ktoré vždy trávi na Slovensku so svojou rodinou. Keď jej voľno skončí, vracia sa naspäť k svojej práci. Za dva týždne si v Rakúsku zarobí dvakrát toľko, ako bol jej mesačný príjem na Slovensku, kde mala pri dvanásťhodinovej zmene na starosti 30 pacientov. Prácou v Rakúsku sa Zuzana stala hlavnou živiteľkou rodiny. Aj keď jej mama doma pomáha s množstvom práce, kým je v Rakúsku, zabezpečenie domácnosti zostáva stále na Zuzaniných pleciach.

Zdroj: Gallová Kriglerová E., Vylitová R.: *Metodická príručka pre multikultúrnu výchovu, Migranti, Nadácia Milana Šimečku, 2007, s. 178 – <http://bit.ly/nms-5>.*

PRÍBEH F

Kusha, aktivista na ostrove Lesbos, pred pár mesiacmi dostal azyl v Grécku, po dlhých siedmich rokoch od momentu, kedy sa rozhodol opustiť svoj rodný Irán. Dôvodom k svojmu rozhodnutiu mal vtedy 22-ročný Kusha viacero – vždy bol kritický voči režimu a neskôr sa rozhodol konvertovať na kresťanstvo, čo je v Iráne považované za jeden z najzávažnejších trestných činov. Keby zostal, bolo by len otázkou času, kedy by bol perzekvovaný.

Jeho pôvodná myšlienka usadiť sa v Arménsku skončila v tureckom väzení, kde strávil osem mesiacov za pokus o prekonanie hranice s falošným pasom. Úspešný prechod rieky Evros na turecko-gréckej hranici za pomoci pre-vádzáčov bol však len začiatkom mnohoročných peripetií s úradmi a neexistujúcim azylovým systémom.

Dnes už vďaka pomoci známych právnikov patrí medzi pár šťastných, ktorým bol azyl udelený a začína si budovať nový život. Prácu si v krízou zmietanej zemi – navyše ako cudzinec – ešte nenašiel. „Nežiadam veľa, prajem si len byť v bezpečí a rešpektovaný, ako každý človek.“

Na otázku, či by niečo zmenil, odpovedá, že by nehovoril tak otvorene o svojej viere a kritike politického systému v svojej krajine. Paradoxné je, že „západné“ štáty na jednej strane podporujú opozíciu v neslobodných krajinách a na druhej strane potom odmietajú pomôcť tým, ktorí mali odvahu prehovoriť. Bez vidiny tejto skutočnej podpory ale bude týchto stotočných ubúdať a skutočná zmena nikdy nepríde.

Zdroj: Amnesty International Slovensko – <http://bit.ly/amnesty-sk>.

